

KATALOG ZNANJA

1. Ime modula: ELEKTROMOTORNI POGONI IN REGULACIJE

2. Usmerjevalni cilji:

Dijak:

- pozna osnovne vrste elektromotorjev, njihovo zgradbo in uporabljene materiale,
- razume pomen nazivnih podatkov elektromotorjev,
- razume osnovni princip delovanja elektromotorjev,
- pozna različne vrste priklopov in zagonov elektromotorjev,
- zna izvajati predpisane meritve in preizkuse,
- zna nadzirati obratovanje motorjev,
- zna izbrati elektromotor za pogon mehanskega bremena,
- razvije algoritmično razmišljanje,
- izbira ustrezne komponente ter izdelati enostavnejši regulacijski sistem,
- pozna simulacijo regulacijskih sistemov,
- razume pomen in se usposobi za izdelovanje preprostih nadzornih in vizualizacijskih programov,
- razvije sposobnost analize in vrednotenja podatkov v regulacijskih procesih,
- seznanj se z ukrepi za zaščito in varovanje na delovnem mestu,
- razvija samostojnost kot tudi zavest sodelovanja pri timskem delu,
- spozna pomembnost povezovanja teorije s prakso,
- zna poiskati informacije z uporabo različnih virov.

3. Poklicne kompetence:

- izbiranje ustreznih elektromotorjev iz katalogov proizvajalcev in uporaba nazivnih podatkov motorjev
- priklapljanje in preizkušanje motorjev za varno obratovanje
- uporaba programske opreme za dokumentiranje in pisanje merilnih poročil
- izvajanje različnih vrst zagonov
- iskanje napak in vzdrževanje elektromotornih pogonov
- poznavanje zakonitosti magnetnih polj in veličin magnetnega kroga
- vrednotenje električnih veličin v izmeničnem tokokrogu in v magnetnem polju
- priklapljanje motorjev na električno napetost in mehansko povezovanje motorja na gnani stroj
- izvedba stopenjskih in mehkih zagonov motorjev
- ugotavljanje okvar in popravljanje električnih motorjev
- dimenzioniranje dovoda in zaščite za električne motorje
- izdelava zaščite električnega motorja
- vzdrževanje elektromotornih pogonov
- napiše program za PLK, kjer uporabi regulacijske funkcije
- programiranje in nastavljanje parametrov regulacijskih sistemov
- izdelovanje regulacijskih algoritmov
- krmiljenje frekvenčnega pretvornika
- izvajanje meritev
- zajemanje in obdelava podatkov proizvodnih procesov

- izdelovanje preprostih SCADA programov

4. Vsebinski sklopi:

1. Elektromotorni pogoni
2. Regulacije

1. Vsebinski sklop: ELEKTROMOTORNI POGONI

Operativni cilji:

Informativni cilji	Formativni cilji
<p>Elektromotorni pogoni</p> <p>Dijak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poglobi znanje o magnetnih veličinah in feromagnetnih materialih, • analizira magnetne pojave in učinke, • razume nastanek vrtilnega magnetnega polja, • našteje karakteristike, ki opisujejo magnetne snovi, • loči osnovne principe elektromehanske pretvorbe energije, • našteje in opiše električne in mehanske veličine, ki opisujejo delovanje električnega motorja, • loči različne načine vzbujanj magnetnih polj v električnih strojih, • opiše vpliv reduktorja na delovanje motorja, • pozna zgradbo in imenuje sestavne dele različnih elektromotorjev, • pozna pogoje nastanka različnih mag. polj v elektromotorjih, • analizira delovanje različnih elektromotorjev za različna obratovalna stanja, • analizira posledice obremenitve motorja, • loči obremenilne karakteristike različnih elektromotorjev, • razume energetsko bilanco motorjev, • razume prenos moči motorja na delovni stroj, • analizira vpliv bremena na delovanje motorja, • razume pomen nazivnih podatkov elektromotorjev, • razume pomembnost spremljanja tehniške literature,	<p>Dijak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasni lastnosti feromagnetnih materialov, • zna odčitati magnetne veličine iz magnetilnih karakteristik, • razloži silo na tokovodnik v magnetnem polju, • navede pogoje za nastanek vrtilnega magnetnega polja, • nariše potek magnetnih silnic v prerezu motorja, • opiše časovno odvisnost in potek silnic magnetnega polja v stroju, • opravi osnovne preizkuse elektromotorjev, • nariše karakteristiko navora motorja in razloži karakteristične točke, • izračuna vrednosti navorov za različne primere obremenitev, • s pomočjo nazivnih podatkov dimenzionira dovodne vodnike, • določi ustrezne zaščite motorja, • nariše časovno karakteristiko toka in vrtljajev za različne vrste zagona, • izvede osnovne meritve na elektromotorjih, • izračuna spremembo navora in vrtljajev pri uporabi reduktorja, • opiše oznake sponk različnih navitij,

Informativni cilji	Formativni cilji
<ul style="list-style-type: none"> • razume delovanje zaščitnih naprav, ki varujejo elektromotorne pogone, • pozna načine ugotavljanja in odpravljanja pogostejših napak, • razlikuje oznake priključnih sponk, • pozna metode dimenzioniranja el. dovodov, • loči lastnosti direktnih, stopenjskih in mehkih zagonov, • pozna načine ugotavljanja napak in okvar pri obratovanju, • pozna vrste asinhronskih motorjev, • analizira različne vrste zagonov asinhronskega motorja, • pozna načine spreminjanja vrtljajev asinhronskega motorja in primere uporabe le-teh v praksi, • pozna polprevodniške kontaktorje za zagon in krmiljenje elektromotorjev, • razloži delovanje frekvenčnega pretvornika, • analizira različne možnosti zaviranja asinhronskega motorja, • spozna uporabno vrednost posebnih izvedb asinhronskih motorjev, • loči načine vzbujanja enosmernih motorjev in navede prednosti in slabosti, • pozna vzroke za nastanek in ukrepe za odpravo negativnih posledic reakcije armature oz. kotve, • pozna vrste kolektorskih motorjev, njihove lastnosti ter področja uporabe v praksi, • primerja vrste zagonov kolektorskih motorjev, • navede načine spreminjanja enosmerne napetosti, • analizira načine spreminjanja vrtljajev enosmernega kolektorskega motorja, • pozna enofazni kolektorski motor, • pozna posebne vrste motorjev. 	<ul style="list-style-type: none"> • izvede priklop asinhronskega motorja z mehkim zagonom, • izdelava različne zagone asinhronskega motorja, • izvede regulacijo vrtljajev asinhronskega motorja, • nastavlja osnovne parametre na frekvenčnem pretvorniku, • meri oziroma izračuna vrtljaje motorja, • nariše vezave in zunanje karakteristike različno vzbujenih kolektorskih motorjev, • izvede različne zagone različno vzbujenih kolektorskih motorjev, • izvede različne načine regulacij vrtljajev kolektorskih motorjev, • izbere ustrezno vzbujen kolektorski motor za izbrano mehansko breme, • iz nazivnih podatkov določi navor pri nazivni obremenitvi in izkoristek motorja, • skrbi za varstvo pri delu kot tudi oseb v delovnem procesu.

2. Vsebinski sklop: REGULACIJE

Operativni cilji:

Informativni cilji	Formativni cilji
<p>Regulacije Dijak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozna osnovne zakonitosti regulacijskega sistema, • zna izdelati simulacijo regulacijskih sistemov, • zna analizirati krmilno-regulacijsko zanko, • pozna zgradbo senzorjev in izvršnih členov, • pozna in razloži uporabo in principe delovanja merilnih pretvornikov, • pozna osnovne izvršilne člene in jih zna priključiti, • zna razložiti potrebo po optimiranju regulatorjev, • pozna programsko okolje za regulacijske sisteme, • spozna nekaj tipičnih primerov krmilno-regulacijskih sistemov v industriji, in njihovih krmilno-regulacijskih lastnosti, • spozna značilnosti merjenja v regulacijskih sistemih, • pozna razliko med diskretno in zvezno veličino, • zna programirati PLK, izvesti simulacijo, • zna medsebojno povezati PLK in PC računalnik, • pozna in razume pomen nadzornih sistemov in vrste signalizacije, • spozna enega izmed vizualizacijskih programov, • pozna industrijska okolja zajemanja krmilnih signalov, • zna poiskati informacije in tehniške podatke z uporabo različnih virov, • pozna varstvena določila in tehniško regulativo.	<p>Dijak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razloži razliko med regulacijskim in krmilnim sistemom, • zna sestavi regulacijski sistem in spreminjati parametre regulatorja, • pozna principe merjenja procesnih veličin v industriji, • zna pravilno izbrati in povezati senzorsko in merilno periferno opremo, • zna uporabljati različne vrste senzorjev, • pravilno priključi elemente krmilne tehnike, • pravilno priključi elemente sensorike, • pozna osnovne merilne metode, • priključi izvršilne člene, • poišče informacije in izbere najustreznejši regulator, • napiše program za preprosto regulacijo s PLK, • zna priključiti industrijski regulator, • zna spreminjati značilne parametre regulatorja, • razloži princip delovanja in uporabe izvršilnih členov, • zna narediti preprosto vizualizacijo programa, • zna priključiti enosmerni elektromotor, • zna priključiti enofazni in trifazni asinhronski elektromotor, • zna uporabiti frekvenčni pretvornik, • zna simulirati delovanje regulacijskega sistema, • zna opraviti potrebne meritve na krmilno-regulacijskih sistemih, • zna vzdrževati in servisirati krmilno-regulacijske sisteme.